

Predmet C-213/20**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

12. svibnja 2020.

Sud koji je uputio zahtjev:

Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie (Poljska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

2. listopada 2019.

Tužitelji:

G.W.

E.S.

Tuženik:

A. Towarzystwo Ubezpieczeń Życie S.A.

Predmet glavnog postupka

Zahtjev za povrat premija osiguranja koje su plaćene tuženiku na temelju ugovora o grupnom životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u kapitalnom fondu.

Predmet i pravna osnova prethodnih pitanja

Tumačenje članka 36. stavka 1. Direktive 2002/83 u vezi s točkama 11. i 12. dijela A. Priloga III. navedenoj direktivi u pogledu opsega, broja adresata i zahtijevane razine podrobnosti informacija koje osiguravatelj mora priopćiti osiguraniku kao i pravilnog trenutka njihova priopćavanja.

Prethodna pitanja

1. Treba li članak 36.stavak 1. u vezi s točkom 12. dijela A. Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002.

- o životnom osiguranju [...] tumačiti na način da se obveza priopćavanja u njima navedenih informacija odnosi i na osiguranika ako on nije istodobno ugovaratelj osiguranja i djeluje kao osoba koja u svojstvu potrošača pristupa ugovoru o grupnom životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u kapitalnom fondu koji je sklopljen između osiguravajućeg društva i ugovaratelja osiguranja koji je poduzetnik i kao stvarni ulagač u području novčanih sredstava koja se plaćaju na ime premije osiguranja?
2. U slučaju potvrdnog odgovora na prvo pitanje, treba li članak 36. stavak 1. u vezi s točkama 11. i 12. dijela A. Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ [...] tumačiti na način da u okviru pravnog odnosa kao što je onaj u prvom pitanju, obveza obavješćivanja o obilježjima kapitalne imovine povezane s udjelima u kapitalnom životnom osiguranju također znači da se potrošača – osiguranika mora detaljno i razumljivo obavijestiti o svim rizicima, njihovoj vrsti i razmjeru, koji su povezani s ulaganjem u imovinu kapitalnog fonda (kao što su strukturirane obveznice ili izvedeni financijski instrumenti) ili je pak, u smislu navedene odredbe, dovoljno potrošaču – osiguraniku pružiti samo osnovne informacije o glavnim vrstama rizika povezanog s ulaganjem sredstava posredstvom kapitalnog fonda osiguranja?
 3. Treba li članak 36. stavak 1. u vezi s točkama 11. i 12. dijela A. Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ tumačiti na način da iz pravnog odnosa kao što je onaj opisan u prvom i drugom pitanju proizlazi obveza da se potrošača koji pristupa ugovoru o životnom osiguranju kao osiguranika obavijesti o svim investicijskim rizicima i s njima povezanim uvjetima o kojima je izdavatelj imovine (strukturiranih obveznica ili izvedenih financijskih instrumenata) koja čini kapitalni fond osiguranja obavijestio osiguravatelja?
 4. U slučaju potvrdnog odgovora na prethodno navedena pitanja, treba li članak 36. stavak 1. Direktive 2002/83/EZ [...] tumačiti na način da potrošača koji pristupa ugovoru o grupnom životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u kapitalnom fondu treba obavijestiti o obilježjima kapitalne imovine i rizicima povezanim s ulaganjem u tu imovinu prije sklapanja ugovora, u okviru zasebnog predugovornog postupka, odnosno je li mu protivna odredba nacionalnog prava [kao što je] članak 13. stavak 4. Ustave o działalności ubezpieczeniowej z dn. 22 maja 2003 r. (Zakon o djelatnosti osiguranja od 22. svibnja 2003.), [...] prema kojoj je dovoljno da se te informacije objave tek u sadržaju ugovora o osiguranju i tijekom njegova sklapanja, a trenutak primanja informacija nije jasno i izričito definiran i izdvojen u postupku pristupanja ugovoru?
 5. U slučaju potvrdnog odgovora na pitanja 1. do 3., treba li članak 36. stavak 1. u vezi s točkama 11. i 12. dijela A. Priloga III. Direktivi 2002/83/EZ [...] tumačiti na način da pravilno ispunjavanje obveze obavješćivanja koja se njima utvrđuje treba smatrati materijalno relevantnim elementom ugovora o grupnom životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u kapitalnom fondu i može li stoga tvrdnja da ta obveza nije

pravilno ispunjena dovesti do toga da se osiguranom potrošaču dodijeli pravo na zahtijevanje povrata svih plaćenih premija osiguranja zbog mogućeg utvrđenja ništavosti ugovora ili njegove prvotne nevaljanosti ili zbog mogućeg utvrđenja ništavosti ili nevaljanosti pojedinačne izjave o pristupanju takvom ugovoru?

Navedene odredbe prava Zajednice

Direktiva 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju (SL 2002., L 345, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 10., str. 102.): uvodna izjava 52., članak 36., Prilog III.

Navedene odredbe nacionalnog prava

Kodeks cywilny – ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. (Građanski zakonik od 23. travnja 1964.) (Dz. U. br. 16., poz. 93., kako je izmijenjen): članak 58., članak 353.¹, članak 384. stavci 1. i 2., članak 805. stavci 1. i 2., članak 808. stavci 1. do 4., članak 829.

Ustawa o działalności ubezpieczeniowej z dnia 22 maja 2003 r. (Zakon o djelatnosti osiguranja od 22. svibnja 2003.) (Dz.U. br. 124., poz. 11510.; pročišćeni tekst od 16. prosinca 2009., Dz.U. 2010., br. 11., poz. 66.): članak 2. stavak 1. točka 13., članak 13., Prilog (Dio I.)

Sažeti prikaz činjeničnog stanja i postupka

- 1 Tužitelji G.W. i E.S. podnijeli su protiv osiguravatelja tuženika tužbu kojom zahtijevaju da im se uplate određeni iznosi na ime povrata premija osiguranja koje su mu platili na temelju ugovora o grupnom životnom i doživotnom osiguranju s udjelima u kapitalnom fondu (u daljnjem tekstu: predmetni ugovor).
- 2 Predmetni ugovor kojemu mogu pristupiti pojedinačni potrošači sklopljen je 29. srpnja 2011. između osiguravatelja tuženika i društva A. S.A. koje djeluje kao ugovaratelj osiguranja. Tužitelji su predmetnom ugovoru pristupili na temelju zasebnih izjava o pristupanju koje su dali 28. studenoga 2011. i 30. studenoga 2011.
- 3 Predmetni proizvod osiguranja predstavljen je kao ulaganje imovine u obliku sustavne štednje. Ponuda za pristupanje predmetnom ugovoru predstavljena je na jednom sastanku u poslovnici banke, odnosno ugovaratelja osiguranja tijekom kojeg su također dane izjave o pristupanju tom ugovoru. Tužiteljima su istodobno predstavljene i opći uvjeti osiguranja i pravilnik kapitalnog fonda osiguranja.
- 4 Davanjem izjava o pristupanju predmetnom ugovoru, tužitelji su potpisali izjave u kojima se navodi da je cilj fonda postići najmanje 100 % uložene premije na kraju

razdoblja osiguranja. U sadržaju izjava navodi se i informacija da tijekom razdoblja osiguranja vrijednost udjela u kapitalnom fondu osiguranja može znatno varirati s obzirom na vrednovanje financijskih instrumenata od kojih se sastoji. Prema sadržaju izjava, s proizvodom je povezan rizik koji proizlazi iz mogućnosti da izdavatelj ne poštuje obvezu plaćanja financijskih instrumenata koji ulaze u sastav proizvoda. Također se navodi da proizvod nije bankovni depozit i stoga ne jamči da će osiguranik ostvariti dobit, kao i da simulacija prosječne dobiti indeksa iznosi 11,70 %. Pritom je navedeno da taj rezultat nije jamstvo postizanja sličnih rezultata u budućnosti.

- 5 Na temelju odredbi predmetnog ugovora koje su dopunjene sadržajem općih uvjeta osiguranja i pravilnika kapitalnog fonda osiguranja tužitelji su morali platiti početnu premiju, a zatim redovito, mjesečno plaćati premije osiguranja.
- 6 Autor općih uvjeta osiguranja, kao i pravilnika fonda bio je osiguravatelj, a o odredbama koje su sadržavali nije se pregovaralo s osiguranicima. Razdoblje osiguranja utvrđeno je na 15 godina. Istodobno, osiguranici su u svakom trenutku imali pravo dati izjavu o odustajanju od pokrića osiguranja.
- 7 Premije osiguranika ulagale su se u kapitalni fond osiguranja „UFK A.". Navedeni fond unaprijed je utvrđen predmetnim ugovorom i osiguranici u tom pogledu nisu imali mogućnost izbora.
- 8 Vrijednost imovine fonda i vrijednost pojedinačnog udjela u njemu s vremenom su se mijenjali zbog prirode oblikovanja cijena financijskih instrumenata u koje su bila uložena sredstva fonda. U pravilniku se navodi da te promjene mogu biti značajne.
- 9 Pravilnikom fonda utvrđen je i niz rizika povezanih s ulaganjem u kapitalni fond osiguranja, a osiguravatelj je odredio da nije odgovoran za investicijski rizik povezan s ulaganjem u fond.
- 10 U općim uvjetima osiguranja ne postoji nikakva napomena koja bi mogla upućivati na to da navedeni oblik ulaganja nije namijenjen širokom krugu primatelja ili da ulaganje sredstava u obveznice koje izdaje društvo A. zahtijeva znanje i iskustvo u pogledu funkcioniranja tržišta kapitala i financijskih instrumenata.
- 11 Osiguravatelj je sredstva uložena u kapitalni fond osiguranja uložio u petnaestogodišnje strukturirane obveznice povezane s indeksom A. Izdavanje tih obveznica nije javno, nego usmjereno na određene profesionalne ulagače. Obveznice nisu bile predmet prometa na tržištu kapitala.
- 12 U dokumentaciji povezanoj s uvjetima stjecanja obveznica koje je izdavalo društvo A. navode se i pojašnjavaju, među ostalim, faktori rizika. Izdavatelj je obavijestio stjecatelja obveznica da potencijalni ulagači vrijednosnih papira koji su obuhvaćeni izdavanjem moraju pažljivo razmotriti informacije navedene u odjeljku „Faktori rizika” prije njihova stjecanja. Osim toga, izdavatelj je istaknuo

da se vrijednost ulaganja i dobit koja se iz njega može ostvariti mogu smanjiti ili povećati, te stoga ulagač ne može dobiti iznos koji je uloženi ili, u nekim slučajevima, ne može dobiti povrat nijednog uloženi iznosa.

- 13 Izdavatelj je također naveo da je ulaganje u strukturirane proizvode, kao ulaganje povezano s visokim rizikom, primjereno samo za osobe koje posjeduju znanje i iskustvo u financijskim i poslovnim pitanjima koji su nužni za procjenu rizika.
- 14 Sadržaj te dokumentacije nije priopćen osiguranicima prije njihova pristupanja predmetnom ugovoru niti je uključen u sadržaj tog ugovora ili sadržaj općih uvjeta osiguranja i pravilnik kapitalnog fonda. Kada je potrošačima ponuđeno pristupanje predmetnom ugovoru od njih se nije zahtijevalo nikakvo iskustvo povezano s ulaganjima na tržištu kapitala, niti se provjeravala njihova stručnost u tom pogledu.
- 15 Tužitelj G.W. je nakon osam godina plaćanja premija osiguranja dao izjavu o odustajanju od predmetnog ugovora o osiguranju (o raskidu pravnog odnosa) koja je stupila na snagu 23. siječnja 2019. Osiguravatelj tuženik isplatio mu je na ime vrijednosti otkupa iznos od 14 285,30 poljskih zlota, pri čemu je vrijednost računa udjelâ utvrđena na iznos od 15 403,57 poljskih zlota. Tužitelj je tijekom trajanja pravnog odnosa osiguravatelju ukupno platio iznos od 24 090 poljskih zlota. Na temelju toga tužitelj je izmijenio svoj zahtjev i traži da se tuženiku naloži plaćanje iznosa od 9804,70 poljskih zlota. Tužitelj E.S. i dalje plaća premije osiguranja i dosad nije raskinuo pravni odnos koji proizlazi iz predmetnog ugovora.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 16 Tužitelji ističu da je predmetni ugovor ništav kao protivni potpuno obvezujućim zakonskim odredbama te da su pojedinačne izjave tužiteljâ o pristupanju predmetnom ugovoru ništave, odnosno nevaljane.
- 17 Tužitelji tvrde da je osiguravatelj tuženik ozbiljno povrijedio svoju obvezu obavješćivanja koja proizlazi iz potpuno obvezujućih zakonskih odredbi jer osiguranicima nije pružio potpune informacije o obilježjima strukturiranih obveznica koje se stječu u kapitalnom fondu osiguranja, uključujući sve rizike koji su s njima povezani. Osim toga, tužitelji tvrde da je predmetni ugovor protivni i prirodi obveznog odnosa jer se njime predviđa da vrijednost imovine kapitalnog fonda o kojoj izravno ovisi iznos činidbe koju treba platiti potrošaču proizvoljno i jednostrano utvrđuje tuženik, na način koji je potrošaču nepoznat i koji isključuje naknadni sudski nadzor.
- 18 Tužitelji smatraju da je razina neobaviještenosti potrošačâ bila toliko visoka da onemogućava pretpostavku da su dali djelotvorne i valjane izjave volje koje su nužne za pravilnu uspostavu pravnog odnosa. Naime, tužitelji iz razloga za koje se tereti osiguravatelj nisu znali u što su uložena njihova sredstva ni koliki su stvarni razmjeri i količina rizika povezana s tom vrstom ulaganja.

- 19 Osiguravatelj tuženik tvrdio je da nije bio dužan obavijestiti o svim investicijskim rizicima koji su povezani s pristupanjem predmetnom ugovoru kao ni o svim uvjetima povezanim sa strukturiranim obveznicama koje izdaje društvo A. Naime, osiguranici nisu stranka u pravnom odnosu između osiguravatelja i izdavatelja obveznica. Osiguravatelj je također istaknuo potrebu poštovanja obveze čuvanja tajne povezane s pojedinačnim odredbama ugovora o izdavanju kao i detaljnom metodologijom vrednovanja i konstrukcije izvedenice ugrađene u strukturiranu obveznicu.
- 20 Osim toga, osiguravatelj smatra da opći uvjeti osiguranja i pravilnik kapitalnog fonda sadržavaju nužne informacije u tom pogledu, pri čemu se u njima osobito navodi da je ulaganje sredstava posredstvom kapitalnog fonda osiguranja povezano s rizicima koji uključuju i rizik da se ulaganje neće moći vratiti.

Sažeti prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 21 Kao prvo, dvojba suda koji je uputio zahtjev odnosi se na to treba li informacije koje se zahtijevaju na temelju članka 36. stavka 1. Direktive 2002/83 u vezi s dijelom A. Priloga III. toj direktivi priopćiti i osiguranicima ako oni pristupaju predmetnom ugovoru kao potrošači, a istodobno su stvarni ulagači premija koje plaćaju osiguravatelju i koje se zatim ulažu u kapitalni fond osiguranja.
- 22 Formalno, u okviru pravnog odnosa iz kojeg proizlazi zahtjev za prethodnu odluku, potrošač, odnosno osiguranik nije stranka ugovora o osiguranju. Naime, taj se ugovor sklapa između osiguravajućeg društva i ugovaratelja osiguranja koji je u ovom slučaju banka. Oblikovanje tog ugovora odgovara onomu ugovora o osiguranju za račun trećih osoba u kojem se osiguranika ne mora navesti imenom.
- 23 Međutim, kao što to navodi sud koji je uputio zahtjev, u ovom slučaju potrošač preuzima na sebe dio obveza ugovaratelja osiguranja, uključujući prije svega obvezu plaćanja premije. Potrošač je onaj koji snosi stvarni ekonomski teret ulaganja sredstava i s tim povezane rizike.
- 24 Slijedom toga, prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, čini se da, s obzirom na sustavne i funkcionalne razloge, kao i tekst uvodne izjave 52. Direktive 2002/83, osiguranik mora imati pristup svim informacijama te vrste koje su dostupne ili moraju biti dostupne ugovaratelju osiguranja. Naime, u suprotnom je moguće da osiguranik neće moći pravilno procijeniti moguće ekonomske posljedice pristupanja ugovoru.
- 25 Kao drugo, sud koji je uputio zahtjev dvoji o pravilnom tumačenju točnog sadržaja i opsega obveze obavješćivanja utvrđene člankom 36. stavkom 1. Direktive 2002/83 u vezi s dijelom A. Priloga III. toj direktivi. Navedenim odredbama utvrđuje se minimalni standard obavješćivanja u ugovorima kao što je predmetni ugovor, što znači da nacionalno pravo može propisati širu obvezu obavješćivanja, ali ne može je ograničiti.

- 26 U skladu s engleskom verzijom analiziranih odredbi prava Zajednice, osiguravajuće društvo dužno je prije sklapanja ugovora priopćiti informacije o obilježjima kapitalne imovine („*indication of the nature of the underlying assets*”) u koju se ulažu sredstva koja se plaćaju na ime premije osiguranja. Stoga te informacije, u skladu s različitim istovjetnim jezičnim verzijama, moraju obuhvaćati ne samo vrstu imovine, nego i navođenje njezinih obilježja (prirode). Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, taj je smjer slijedilo i prenošenje odredbi Direktive 2002/83 u poljski pravni poredak jer se u odredbi članka 13. stavka 4. Zakona o djelatnosti osiguranja od 22. svibnja 2003. koristi pojam „karakteristika imovine”.
- 27 Međutim, u tom se pogledu javlja dvojba o tome kako treba tumačiti pojam karakteristike (obilježja) imovine koji proizlazi iz Direktive 2002/83, osobito obuhvaća li ona i razmjer (intenzitet), opseg i vrste investicijskog rizika povezanog s određenom imovinom kapitalnog fonda osiguranja u koji osiguravajuće društvo ulaže sredstva koja mu je povjerio potrošač na ime premije osiguranja.
- 28 Dvojba se odnosi i na to treba li u opseg pojma obilježja imovine koja čini kapitalni fond osiguranja eventualno uključiti i sve investicijske rizike koji su s njim povezani ili pak treba uključiti samo glavne investicijske rizike čija je vjerojatnost da će nastupiti relativno najveća i koji mogu obilježiti određeni instrument s ekonomskog stajališta.
- 29 Navedena dvojba proizlazi i iz toga što odredbama Direktive 2002/83, za razliku od odredbi sljedeće direktive o osiguranju, odnosno Direktive 2009/138/EZ (članak 185. stavak 4.) koja je zamijenila Direktivu 2002/83, nisu propisani posebni zahtjevi obavješćivanja o vrstama i razini rizika povezanih s ulaganjem sredstava u okviru predmetnog ugovora.
- 30 Osim toga, dvojbe u pogledu pravilnog opsega i detaljnosti informacija koje se priopćavaju osiguraniku također se mogu opravdati potrebom zadržavanja pravilnog omjera između opsega pruženih informacija i razine njihove složenosti i, stoga, objektivne jasnoće ugovornog modela. Na to se pozivalo u argumentaciji osiguravajućeg društva tuženika koje je tvrdilo da priopćavanje opširnijih ili detaljnijih informacija o karakteristikama imovine u koju su se ulagala sredstva kapitalnog fonda osiguranja ne bi imalo nikakav dodatni pozitivni učinak za osiguranike, upravo zbog razine složenosti informacija u tom pogledu.
- 31 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, to pitanje treba razmatrati s obzirom na zahtjeve u pogledu sastavljanja ugovornih odredbi transparentno i razumljivo, uključujući u pogledu utvrđivanja ekonomskih posljedica ulaganja koje se mogu utvrditi. Naime, pravo Zajednice u pogledu zaštite potrošača posebno naglašava obvezu pravilnog obavješćivanja potrošača o odredbama ugovora koje sklapa ili kojima pristupa, pri čemu se istodobno zahtijeva da informacije koje se pružaju potrošaču budu sastavljene transparentno i razumljivo.

- 32 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, postavlja se i pitanje zadržavanja simetrije između informacija koje osiguravajuće društvo pruža potrošaču i sadržaja informacija koje osiguravajuće društvo prima od izdavatelja strukturiranih obveznica. Potrošač kao osiguranik nije stranka ugovora o izdavanju obveznica koji obvezuje osiguravatelja i izdavatelja obveznica, a sadržaj tog ugovora ne utječe izravno na njegova prava i obveze koje proizlaze iz ugovora o osiguranju. Međutim, sredstva koja uplaćuju potrošači, odnosno osiguranici osiguravatelj zatim u cijelosti ulaže u financijski instrument koji je na taj način stekao te je stoga potrošač stvarni ulagač koji snosi s tim povezani rizik. Postavlja se pitanje opravdava li takav odnos, s obzirom na Direktivu 2002/83, očekivanje da potrošač ima pristup svim informacijama u pogledu izdanih obveznica kojima je osiguravatelj imao pristup.
- 33 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je element investicijskog rizika u ovom slučaju toliko značajan dio obilježja imovine u obliku izvedenica da s obzirom na minimalni standard obavješćivanja koji je propisan odredbama Direktive 2002/83 (i koji je zatim proširen u sljedećoj direktivi o osiguranju 2009/138/EZ), osiguranik koji je potrošač mora biti detaljno i razumljivo obaviješten o njemu.
- 34 Kao treće, sud koji je uputio zahtjev smatra da je poželjno pojasniti izraz „prije sklapanja ugovora o osiguranju” i navesti treba li na temelju toga zahtijevati da faza obavješćivanja osiguranika bude, koliko je to moguće, jasno utvrđena i odvojena od faze sklapanja ugovora (pristupanja ugovoru o osiguranju).
- 35 Sam izraz „prije sklapanja ugovora o osiguranju” može se pritom različito tumačiti, uključujući osobito stajalište da znači bilo koje kratko vremensko razdoblje između pružanja potrebnih informacija osobi koja pristupa ugovoru i samog davanja izjave o pristupanju ugovoru, samo kako bi pružanje informacija prethodilo davanju izjave.
- 36 Odredbe nacionalnog prava kojima se prenosi članak 36. stavak 1. Direktive 2002/83 i dio A. Priloga III. toj direktivi samo pojačavaju dvojbe u tom pogledu jer iz njih (članak 13. stavak 4. Zakona o djelatnosti osiguranja od 22. svibnja 2003.) proizlazi samo da određene informacije o pravnom odnosu, uključujući karakteristike imovine kapitalnog fonda osiguranja, moraju bit navedene u pravilniku kapitalnog fonda. Navedeni pravilnik jest vrsta ugovornog modela čijim se tekstom suodređuje sadržaj pravnog odnosa. Međutim, čak i ako su određene odredbe informativne prirode sadržane u ugovoru (ugovornom modelu), to se još ne može smatrati ispunjavanjem obveze obavješćivanja prije samog sklapanja ugovora (pristupanja ugovoru).
- 37 U situaciji u kojoj je nemoguće razlikovati dva navedena trenutka, također u vremenskom smislu, praktično ispunjavanje obveze obavješćivanja postaje općenito dvojbena. Naime, nedostatak odgovarajućeg vremenskog razmaka između faze obavješćivanja i faze sklapanja ugovora može isključiti ili znatno smanjiti mogućnost razumijevanja pruženih informacija.

- 38 Prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev, odgovarajući vremenski razmak u ovom slučaju treba utvrditi objektivno i s obzirom na značajke pravnog odnosa, kvalifikacije potrošača i opseg i razinu složenosti potrebnih informacija.
- 39 U konačnici, kao četvrto, sud koji je uputio zahtjev smatra da do dvojbi u pogledu tumačenja dovodi i pitanje pravnog učinka koji je povezan s utvrđivanjem eventualne osiguravateljeve povrede pravilno utvrđenog standarda obavješćivanja.
- 40 Rješavanje tog problema zahtijeva tumačenje članka 36. stavka 1. Direktive 2002/83 kako bi se utvrdilo može li ga se, s obzirom na važnost obveze obavješćivanja koja je utvrđena tom odredbom, smatrati bitnim elementom ugovora (sadržaja pravnog odnosa kojem je potrošač pristupio). U klasičnom smislu sadržaja pravnog odnosa, njegovi elementi informativne prirode ne smatraju se materijalno relevantnim elementima (*essentialia negotii*). Naime, tim se odredbama ne utvrđuju izravno prava i obveze stranaka niti je njima obilježen određeni ugovor (pravni odnos). Čini se da u poljskom građanskom pravu navedeno stajalište ne izaziva dvojbe. Međutim, u odnosu na tumačenje odredbi prava Zajednice, s obzirom na sadržaj uvodne izjave 52. Direktive 2002/83 te opseg i ozbiljnost informacija iz dijela A. Priloga III. toj direktivi, to se pitanje čini problematičnim.
- 41 Sud koji je uputio zahtjev u dosadašnjoj sudskoj praksi Suda Europske unije nije pronašao odgovore na prethodno navedena pitanja u pogledu pravilnog tumačenja odredbi Direktive 2002/83. Jedine presude Suda koje je sud koji je uputio zahtjev pronašao, a koje se odnose na sličnu problematiku, odnosno na ugovore o životnom osiguranju, ne daju odgovore na postavljena prethodna pitanja (presuda od 1. ožujka 2012. u predmetu C-166/11 González Alonso, ECLI:EU:C:2012:119 i od 29. travnja 2015. u predmetu C-51/13 Nationale-Nederlanden Levensverzekering Mij, ECLI:EU:C:2015:286). Nadalje, presuda Suda od 5. ožujka 2002. u predmetu Axa Royale Belge, C386/00, EU:C:2002:136, odnosila se na tumačenje slične odredbe ranije direktive o osiguranju, odnosno članka 31. stavka 3. Direktive Vijeća 92/96/EEZ od 10. studenoga 1992., ali u drugom području i u pogledu drukčije vrste ugovora o osiguranju.